

IQTISODIYOTNI TARTIBGA SOLISHDA HUDUDLAR SOLIQ SALOHIYATINI BAHOLASH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.

Raxmonov Muxammadmirzo Fayzullo ogli

Osiyo xalqaro universiteti magistiri

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy maqolada bozor sharoitida, ushbu siyosat iqtisodiy siyosatining asosi hisoblanadi. Ushbu turkumda byudjet, soliq va xarajatlar siyosat va daromad o'z ichiga oladi va islohatlar asosida tahlillar berilgan.*

Kalit so'zlar: *Fiskal siyosat vositalaridavlat pul ta'minotipul massasi emissiya limiti, pulning qadirsizlanishiga qarshi choralarko'rish-kam mehnat sarflab topilgan daromadlar.*

Davlatimiz makroiqtisodiy siyosat - bu saqlab qolish uchun iqtisodiy jarayonlar tartibga qaratilgan xatti-harakatlar hisoblanadi o'sishi iqtisodiyotning, ular inflyatsiya va to'liq bandligini cheklash uchun mo'ljallangan. makroiqtisodiy siyosatining asosiy maqsadi ishsizlik va inflyatsiya muvozanat bo'ladi. Fiskal siyosat makroiqtisodiy boshqa yo'l bilan, siyosat view moliyaviy yoki byudjet deyiladi. Bu asosiy davlat xazinasiga elementlari va soliqlar, byudjet tushumlari va davlat xarajatlari uchun bevosita bog'liq o'z ichiga oladi. bozor sharoitida, ushbu siyosat iqtisodiy siyosatining asosi hisoblanadi. Ushbu turkumda byudjet, soliq va xarajatlar siyosat va daromad o'z ichiga oladi.moliya siyosatining eng muhim vazifasi iqtisodiy siyosatni maqsadlarini bajarib yordam beradi yo'llarini va davlat pul mablag'lari manbalarini, shuningdek vositalari topish. amalga oshiruvchi tufayli moliyaviy siyosat, pul barqarorlikni, moliya saqlab jamoat sektori uchun moliyaviy ta'minlash, ilmiy-texnik va ishlab chiqarish va iqtisodiy salohiyatining yanada yaxshiroq foydalanish uchun hissa, mamlakatimizda global iqtisodiy jarayonlar tartibga solish mumkin hukumatini. fiskal siyosat vositalari bilan hukumat shunday qilib protivokrizisnye chora-tadbirlar, iqtisodiyotning bozor vaziyatni ta'sir, jami talab va taklifni ta'sir qilishi mumkin.Valyuta makroiqtisodiy siyosat Bu siyosat to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qilish yoki mustaqil Markaziy banki tomonidan davlat pul ta'minoti va davolash uchun mo'ljallangan. Bu balki, narx, nafaqat pul ta'sir qiladi. pul-kredit siyosatini maqsadi, barqarorlashtirish inqiroz va iqtisodiy o'sishga bartaraf butun iqtisodiy tizim, ish bilan ta'minlash, barqarorligini va samaradorligini oshirishdan iborat. farqli o'laroq, moliyaviy, pul-kredit, makroiqtisodiy siyosat ham tor yo'naltirilgan va pul barqarorlashtirish tomonidan faqat cheklangan. Bu siyosat maqsadlari bank tizimi orqali inflyatsiya, narxlarni barqarorlashtirish, valyuta kursini, sotib olish kuchi, pul ta'minotini tartibga solish, pul ta'minoti va talab bostirish uchun bo'ladi.kreditlar bo'yicha yuqori foiz stavkalari tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan pul massasi

emissiya limiti bir kamaytirish, mavjud bo'lsa, pul siyosati qattiq xarakterga ega. Yumshoqlik arzon kreditlar olish uchun yordam, bu jarayonni pul miqdorini oshirishga qaratilgan siyosatni farq yoki oldini olish. ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosat Soliq-byudjet va pul-kredit siyosati - iqtisodiy siyosatni asos hisoblanadi. Biroq, boshqa kategoriyalar mavjud. Tarkibiy va investitsiya siyosati mamlakat mintaqaviy va tarmoqlararo sanoat tizimi shakllanishi va o'zgarishi ta'sir qiladi. Bu nisbati, turli mahsulotlar sanoati ishlab chiqarishni qismini ta'sir qiladi. Bu siyosat belgilari qishloq xo'jaligi va sanoat siyosati bor. Ijtimoiy siyosat u ham atrof-muhitni muhofaza qilish bilan shug'ullanadi, munosib turmush sharoitlarini saqlab qolish uchun, aholining muhim hayotiy ehtiyojlarini ta'minlash uchun, birinchi navbatda, odamlar ijtimoiy himoya qilish bo'yicha mezon oladi. Bu siyosatga Keyingi bandlik siyosati, haq to'lanadigan va daromad tartibga solish kerak. E'tibor va lozim tashqi siyosat, boshqa mamlakatlar bilan iqtisodiy aloqalar uchun amal qiladi. Soliqlar pul munosabatlarini ifoda etib, iqtisodiy munosabatlarning tarkibiy bo'lagi, bozor iqtisodiyotining zaruriy qismidir. Soliq siyosatining muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun ilmiy jihatdan asoslangan bo'lishi kerak. Buning uchun soliq munosabatlari chuqur o'rganilib, undan ilmiy xulosalar chiqarishimiz lozim. Aks holda bunday siyosat katta muvaffaqiyatga erishishi qiyin. Bu sohada «Olmoniyaning soliq siyosati borasidagi tajribasi e'tiborga loyiqdir. Bu erda har bir yangi soliqni joriy etishdan avval uning loyihasini tayyorlash uchun soliq sohasida ishlovchi 5 nafar olimga 5-6 oy muddat beriladi besh izlanuvchi olimga ishning natijasidan qat'iy nazar mualliflik haqi oldindan to'lab qo'yiladi. Tayyorlangan soliq loyihalarini ko'rib chiqib, yagona loyihani tanlash uchun besh kishidan iborat ekspertlar guruhi ishlab, ma'qul bo'lgan eng yaxshi loyiha parlament tomonidan tasdiqlanadi» Xulosa shuki, loyihaning ilmiy asoslanganligi va to'g'riligiga javobgar shaxs bor, kerak bo'lsa, loyiha muallifi hamma joyda shu soliq bo'yicha maslahatlar hamda tushuntirishlar berib boradi. Jahon soliq siyosati tajribasida soliqqa tortishning quyidagi yo'nalishlarga e'tibor beriladi:

1. Har xil mulk shakllariga moslangan korxona va tashkilotlarning xo'jalik yuritishiga mumkin qadar iqtisodiy sharoit yaratish, ularni bozor munosabatlariga kirib borishiga har tomonlama yordamlashish.

2. Ijtimoiy-zaruriy umumdavlat vazifalarini bajarish uchun davlat kerak bo'lgan moliyaviy manbalar bilan ta'minlashi.

3. Bozor iqtisodiyoti sharoitida yangi ijtimoiy-iqtisodiy omillarni tashkil qilishda qatnashish, ishsizlarni ish bilan ta'minlash, iqtisodiy nochorlarga yordam berish.

4. Aholi turmush darajasini zaruriy me'yorda saqlab turish imkonini izlash va ta'minlash, soliqqa tortilmaydigan daromad minimumini vaqti-vaqti bilan oshirib borish. Bunda «iste'mol savatchasi» ma'lumotlarini e'tiborga olish. Shu o'rinda biz tomonimizdan Toshkent shahar Sirg'ali tuman davlat byudjeti daromadlarini ko'rib

chiqib quyida keltirilgan jadval ma'lumotlarini tahlil qilganimizda mazkur hudud doirasida soliqlarning kelib tushish darajasi ortib ketayotganligini ko'rishimiz mumkin jumladan, davlat byudjetiga 2019 yili rejaga nisbatan soliqlarning 2.8 foizga ortig'i bilan bajarilganligini ko'rishimiz mumkin. Shuningdek hududlarning davlat byudjeti daromadlarini shakllantirishda soliq tushumini baholashda ularning o'z muddatida kelib tushishi, bajarilishi, ularning korxonalar faoliyatiga ta'siri hamda ularning soliq funktsiyalaridan kelib chiqqan holda rag'batlantirish jarayonlariga ham alohida ahamiyat berilishi qayd etish kerak. Agarda jadvaldagi ma'lumotlarda barcha soliqlar ortig'i bilan bajarilayotganligi qayd etish kerak. Bu holat mazkur hududda ho'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatiga alohida ahamiyat qaratilganligidan dolalat beradi. Soliqlardan kompleks foydalanish xalq xo'jaligi tarmoqlarini qayta qurishga, ishlab chiqarish infratuzilmasini yaratishga, xo'jaliklar va aholining tovar sotib olish qobiliyatini boshqarib turishga va pulning qadirsizlanish jarayonini jilovlab turishga imkon beradi. Pulning qadirsizlanishiga qarshi choralar ko'rish-kam mehnat sarflab topilgan daromadlarga soliq progressiyasini ko'tarish bilan ham amalga oshiriladi. Soliqlar davlatning moliyaviy manbai bo'lganligidan soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish ham davlatning muhim vazifasi bo'lib hisoblanadi. Bu siyosatni ishlab chiqishning tashkilotchisi va ijodkori ham davlatdir. Buning uchun davlat o'z qo'lidagi butun kuchni, idoralarni jalb qilib, uni ishlab chiqadi. Avvalo, bunday tashkilotlarga Moliya vazirligi, davlat soliq qo'mitasi va boshqa ilmiy-uslubiy tashkilotlar kiradi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasining 2013 yilgi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari prognozi va Davlat byudjeti parametrlari to'g'risida"gi PQ-1887-sonli qarori, 2012 yil 25 dekabr.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasining 2014 yilgi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari prognozi va Davlat byudjeti parametrlari to'g'risida"gi PQ-2099-sonli qarori, 2013 yil 25 dekabr
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasining 2015 yilgi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari prognozi va Davlat byudjeti parametrlari to'g'risida"gi PQ-2270-sonli qarori, 2014 yil 4 dekabr
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2011 yil 7 fevraldagi «Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yili Davlat dasturi to'g'risida»gi PQ-1474-son qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Statistik, soliq, moliyaviy hisobotlarni, litsenziyalanadigan faoliyat turlarini va ruxsat berish tartib-taomillarini tubdan qisqartirish chora-tadbirlari to'g'risida» gi PF-4453-sonli Farmoni, 2012 yil 16 iyul